

Luk 16,19-31

Fortællingen om den rige mand og Lazarus anses ofte som en af de sværeste Jesu lignelser. Mange mener, at den først og fremmest drejer sig om tiden efter døden. De henviser som regel til, at der findes lignende fortællinger af både ægyptisk og jødisk oprindelse. Hensigten skulle så være at give svar på spørgsmålet om godernes fordeling. Med andre ord: den ældgamle drøm om en himmelsk retfærdighed.

Men hensigten med evangeliet til i dag er ikke at give en skildring af livet efter døden. Alt det er kun billeder, som ikke handler om fremtidige tilstande, men som siger noget om, hvordan vores liv tager sig ud under evighedens synsvinkel, målt med kærlighedens alen. Lignelsens fokus er altså ikke på tiden efter døden, men på livet her og nu. Det fremgår også af dens opbygning.

Historien falder i tre dele. I den første del stilles en rig og en fattig mand over for hinanden. Den fattige ligger ved den riges dør. Som tilhørere vil vi forvente, at der sker noget, f.eks. at den rige eller den fattige går gennem døren. Men der sker ingenting. Den rige står i en mærkelig "relationsløshed" til den fattige. Han har ikke blik for den fattige, men negligerer ham.

I anden del af historien fortælles meget kort, at de begge dør. De to personers skæbne fortælles nu i omvendt rækkefølge. Den rige befinder sig forneden, den fattige foroven. Før var det omvendt. Den rige var "indenfor" – den fattige "udenfor". Det nye er, at den rige nu – omsider - *ser* den fattige.

Sidste del af historien indledes med, at den rige beder om vand. Kontrasten til situationen før døden er iøjnefaldende. Både før og efter døden er der tale om et menneske i nød. Før døden var det Lazarus, nu er det den rige mand. Men samtidig er der indtruffet en ny situation, idet den *åbne dør er blevet erstattet af en uoverstigelige kløft*. Det er den modsætning, der viser, hvor lignelsens tyngdepunkt ligger. Dens egentlige sigte er nemlig ikke at vise, hvordan rollerne i den kommende verden bliver ombyttet, men derimod at pege på nutiden. Lignelsen er en *opfordring til at handle, mens tid er*. Den rige må gå gennem døren nu. Når som helst kan der opstå en situation, hvor det bliver for sent. Sagt på en anden måde: Kærligheden kræver, at man hele tiden er årvågen og handler til bedste for den anden.

Hvordan skal vi forstå fortællingen i dag? Hvor meget kan og skal vi tage os af vor tids Lazarus'er? Skal lignelsen forstås som en opfordring til at give af sin overflod - almisse, socialforsorg og nødhjælp - og lade det være godt med det? Eller er det en dommedagsprofeti om, at hvis ikke vi tager skeen i den anden hånd, så går det ad helvede til? Den ske, som vi bruger til at skovle mad, ressourcer og penge til os selv?

Lignelsen forstås undertiden som udtryk for det, der kaldes pauperisme, dvs. den forestilling, at fattigdom i sig selv er en billet til frelse, og at rigdom i sig selv fører til fortabelse. Men så enkelt er det ikke. Den rige mand bliver ikke forkastet, blot fordi han er rig, og Lazarus bliver ikke frelst, blot fordi han er rig.

Det er værd at bemærke, at det ikke bliver nævnt, at den rige undertrykker Lazarus. Jesus "nøjes" med at beskrive den rige mands luksus og selvtilstrækkelighed. Jesus kritiserer heller ikke den rige mand, blot fordi han er rig. I sig selv er rigdom ikke synd. Syndig er derimod den *måde*, hvorpå

rigdommen bliver forvaltet. Den rige er blind for den fattiges nød, og derfor mister han forbindelse til Gud. Vores forholdet til Gud hører uløseligt sammen med vores forhold til vore medmennesker.

Fortællingen rejser spørgsmålet om, hvordan vi forvalter vores liv. På mange måder ligner vi den rige mand. Han er i og for sig ikke særlig utiltalende, og han er heller ikke særlig ond eller pengegrisk. Ja, faktisk synes han på alle måder at være normal – også på den måde, at han ikke lader sig forstyrre i sin lykke af, at der ligger en fattig mand ved hans dør.

Fortællingen demonstrerer en forkert brug af penge. Lukas har kort forinden vist det modsatte: den rette brug af penge. Det sker i lignelsen om den ”uretfærdige godsforvalter” (Luk 16,1-8), som er sat sammen med et Jesusord: ”Skaf jer venner ved hjælp af den uretfærdige mammon, for at de, når det er forbi med den, kan tage imod jer i de evige boliger” (16,9). Den rige mand er et modeksempel til forvalteren, idet han ikke er i stand til at bruge sine midler til at skaffe sig venner i det hinsides.

Vi er vant til, at penge sætter skel, men Jesusordet viser, at de også kan bruges til at overvinde skel. De kan bruges til at skaffe sig venner med, til at sprede liv og glæde, til at oprette fællesskaber, som endog sprænger dødens grænser.

Hvordan kan denne lignelse kaldes et evangelium, et glædeligt budskab? Evangeliet i lignelsen kommer især frem på to måder: i den afsluttende omtale af opstandelsen og ved, at der er Jesus, der har fortalt lignelsen. Udgangspunktet for det hele er den Jesus, som altid var at finde blandt mennesker, der ikke magtede deres liv, han som spiste med toldere og syndere og gjorde fælles sag med de fortabte. I øvrigt skal man lægge mærke til, at den fattige har fået et navn. Han kaldes Lazarus, som betyder ”Gud hjælper”.

Det ligger helt på linje med den kendsgerning, at Jesus i sit liv identificerede sig med de fattige og udstødte. En kendsgerning, som vi – som kirken - alle dage har haft det svært med. I 1969, altså for 50 år siden udkom bogen *Uden for min dør. En kirkelig krysters bekendelser*. Forfatteren Colin Morris var en erfaren økumenisk teolog; han var stærkt engageret i forsøget på at forene de to kirkesamfund, den metodiske og den anglikanske kirke. Men han blev stoppet. Det var en lille mand fra Zambia, der stoppede ham, slet og ret ved at dø af sult lige uden for hans dør, og det tvang Morris til at se sit eget liv og kirkens liv fra en ny side, i sultens perspektiv.

Ligesom Colin Morris er vi i dag udfordret til at se os selv og kirken i et nyt perspektiv. Vi må tage konsekvensen af, at Jesus identificerede sig med den fattige Lazarus, ja at han selv er en Lazarus. Det udtrykkes på flg. måde af domprovst H.J. Falk i en prædiken over dagens tekst (*En Sct. Knuds Postil*, 1976, s. 101):

”Hvis vi virkelig ser Kristus som den fattige Lazarus, så ser vi endnu eet: at den fattige Lazarus, der bogstaveligt ligger ved vor dør, at han er Kristus: for hvad I har gjort mod en af mine mindste brødre dér, har I gjort imod mig”. Og prædiken slutter med ordene: ”Sådan blev Kristus en Lazarus for os – for at vi skal være en Kristus for Lazarus.”

Johannes Nissen